

NOTRANJEC

Izdaja vsake soboto

In velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO**KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.****Inserati**

se računa za celo stran 36 K, za $\frac{3}{4}$ strani 25 K, za $\frac{1}{2}$ strani 18 K, za $\frac{1}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{8}$ strani 5 K, $\frac{1}{16}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Korinski — Haas!

O gospodu Švarcu so davno sklenjeni računi. Sklenjeni so med Slovenci izza 20. septembra 1908, sklenila pa jih je tudi nemška stranka in celo vlada sama. Žrtvovati hoče vlada Švarca, ako Slovenci to zahtevajo, na njegovo mesto pa poklicati 40 letnega grofa Korinskega, sedanjega podpredsednika. Mesto Korinskega pa naj bi zasedel izza Heinovih časov znani strastni nacijonalec Haas, ki je zdaj v delavskem ministerstvu.

Iz te moke pa pač ne bo kruha. Da Švarc ne bo nastopil v deželni zbor, to je gotovo, saj se ima bati, da mu kdo s pestjo pokaže pot iz dežele. Ista se zna pripetiti grofu Korinskemu, kajti on je soodgovoren za vsa dejanja in opustitve deželne vlade. Z njegovo vednostjo in v soglasju ter večinoma tudi po nasvetu njegovem se vrši germanizujoča politika deželne vlade. Ker je, to priznamo, brihtnejši kot Švarc, ga ima povsem v roki in ga pusti plesati kakor medveda. Tepen in kaznovan naj bi bil le Švarc, in ne Korinski? Vse, kar nas spominja na strahovlado žandarjev meseca septembra, oktobra in novembra 1908, mora iti iz vladne palače. Duševni vodja te strahovlade — grof Korinski! — naj postane zdaj celo deželni predsednik? In Haas njegov namestnik?

Dvigniti se mora proti tej kombinaciji vse slovensko ljudstvo. Slovenec mora biti deželni predsednik v naši slovenski deželi, to si morajo zapisati vse slovenske stranke na prapor. Zato smatramo kombinacijo Korinski-Haas za — predpustno šalo.

Politične vesti.

Državni zbor se je otvoril v četrtek. Ministrski predsednik Binert je skromno priznal da njegovi ministri nočejo dolgo ostati na krmilu. Poslanec Hribar je vložil predlog v zadevi ljubljanskih dogodkov, dr. Ploj

radi ptujskih izgrediv proti „Družbi sv. Cirila in Metoda,“ Roblek pa radi celjskih napadov na Slovence. Nemci zahtevajo, da se podržavi ljubljanska policija. Čehi in nekateri Hrvati so odločno demonstrirali za svobodo Bosne.

„Savez južnih Slovena“ in klerikalni klub se združita v „Narodno zvezo“, a ostaneta vse eno še samostojna kluba. Dr. Sušteršič je lani trobil, da s Hribarjem ne bo sedel skupaj, zato sta potem nastala dva kluba, zdaj pa Šusteršič sili skupaj, ker rabi podlage za ministrski sedež.

Jugoslovanski minister postane dr. Šusteršič. Rekonstrukcija kabineta se izvrši do konca decembra.

Nemci so na dunajski univerzi napadli laške dijake. Ti so v obrambi streljali z revolverji. Tega se je vlada silno prestrašila. Javno mnenje v Italiji je namreč proti Avstriji razburjeno. Tega se vlada boji radi vojne. Zato zdaj že obeta Lahom — vseučilišče.

Konfiscirano!

Položaj v Bosni je od dne do dne resnejši. Vojna lahko izbruhne vsak hip, ako Avstro-Ogrska ne prizna Srbiji vsaj železnico do morja in ugodno trgovsko pogodbo. Slovenci želimo, da c. in kr. vlada ugodni pravični zahtevi naših bratov.

Dopisi.

Žiri. V zadnjem času sta tukaj umrla dva moža v še trdni moški dobi vsled alkoholizma. Pijačo sta imela za priboljšek in največjo naslado tega sveta, in ravno ta njuna domišljava pomoč jima je bila na kvar, da jima je razjedala drugače trdno in krepko telo tako dolgo, da so jima izhlapele vse življenjske sile. — Čudne misli se porajajo mislečemu človeku ob takih prizorih, ko vidi pred sabo uničeno krepko človeško bitje v najlepši dobi moči in razuma, ki bi lahko delalo in sploh imelo sposobnost boriti najtežje boje življenja, krog njega pa plakajo mladoletni otroci in ženka. In kaj je krivo, da se je moral prerano in

težko ločiti od življenja? Neumna in slepa vera v moč alkoholnih pijač! Skoro vsepovsod se misli, sklepa in govori „o pijači“ in njeni dobroti, ob vsaki priliki ob vsakem sestanku, kupčiji, pogovorih ali sploh ob prostem času: kar hitro v gostilno, tam v zakajenih pivnicah, kjer se toči smrtne pijače, tam je po mnenju mnogih šele pravo življenje, vse drugo je pusto in prazno. O ti prokleta nevednost in lahkomišljenost našega ljudstva! Zato smo tako potlačeni, izkoriščani in pritisnjeni na vseh straneh, ker smo prelahkoverni in lahkomišljeni. Zato nas izkoriščajo tujci doma in v tujini. Mesto da bi znali doma poiskati kruha, se moramo podajati v tujino iskat zaslužka in uničevati moči, zato je temno in težko naše življenje. Ker mesto da bi se učili, razmišljevali, se pametno pogovarjali in storili kaj vesplošno koristnega, ubijamo svoje moči s strupenimi pijačami; v njej raztapljamo svoje možgane, s kojimi bi morali vstvarjati kaj dobrega in koristnega ter sodili o svetu, življenju takšnem, kakoršno je, ne tako, kakor ga slikajo nekteri v naivni domišljiji. Naša doba zahteva resnih, temeljitih, globokih ljudi, ki poznajo svet in življenje. Le taki pridejo na površje, do moči in vlade ali bolje do boljšega lepšega in svobodnejšega življenja. Ljudje, ki iščejo v pijači in podobnih stvarih najvišjo kulturo, so podobni veščam, ki se toliko časa zaganjajo v luč, da poginejo. Ni li mar vsaka zabava lepša, zdravejša, čednejša in plemenitejša kakor brezmiselno srkanje dragih pijač. Čitanje, razgovori, predavanje, telovadba, ali ni to tudi zabava in

koliko boljša kot pitje! Človeku, ki stremi za vedno večjo popolnostjo, se ne sme zgubiti noben trenotek življenja, vsak čas je treba kaj obdelati ali pa se kaj naučiti. „Čas je zlato“ pravijo Angleži in ravno oni so prvi narod na svetu, zato ker so delavni, vstrajni in globoki ljudje. Taki bi morali biti tudi mi. Vsak denar, izdan za pijačo je zavržen, vsak čas pri pijači je izgubljen. In ako preračunimo, koliko milijonov se izda samo v naši deželi za pijače, kako ogromna vsota se zavrže!? Koliko ta vsota presega ono, katero naši ljudje zaslužijo v tujini, Ameriki in drugod? Nobena bolezen, nobena nesreča nam ne vzame toliko moči kakor pijača, alkoholizem. Po vsej pravici je dejal tedaj angleški državnik Gladstone: alkohol uniči več ljudi kakor vojska, kuga in lakota skupaj. In kaj je temu vzrok? Nevednost. Ne znamo si vstvariti drugih zanimivosti, ki bi nas razvedrile ter nam ob enem koristile, pa gremo in pijemo ter se s tem ubijamo. Lenoba v mišljenju (to je nevednost) je največji greh, ki se kruto maščuje nad nami. Kadar bomo gledali svet in življenje z lastno sodbo in bomo iskali moči in odrešenja v sebi samem in pred nikjer drugod, kadar bomo šli vsaki stvari do dna, takrat bomo šele v stanu se dvigniti ter si priboriti lepše življenje in takrat bomo opustili tudi alkoholne pijače, kakor še marsikaj, kar štejemo danes za najboljše.

Duhovnik in davčno breme. Županstvo v Št. Petru je v teku zadnjih tednov sestavilo proračun za prihodnje leto na tak način, da bi bilo treba občinsko

Listek.

Arhimandridova oporoka.

Roman iz Srbije. Spisal Josip Premk.

(Dalje.)

Proti večeru, ko je petje seljakov postajalo zadirajoče, se je poslovil starešina od vesele družbe. Tedaj je pristopila k popu Filoteju Ljubislava in prosila, naj se vrne domu. Pop pa je nameraval ostati na slavi še drugi dan, ker se je obhajala „slava“ dva dni. Ko se je Serafin ponudil, da vzame Ljubislavo v varstvo, se je vrnil med družbo, ki si je napijala z vinom in izpraznjevala kristalne čaše.

Dolgo, dolgo sta jahala Serafin in Ljubislava tiho, le včasih se je ozrl Serafin na njo ter občudoval, kako čilo sedi na hrskajočem sircu. Ljubislava je vedela, da Serafinu ni za pogovor, srečna je bila, da je jahala ob njegovi strani.

„Kaj ti je vendar, Serafin!“ je vprašala naposled plaho, ko se ni mogla več premagati.

„Ljubislava! Resnice ti ne morem povedati, kaj hočem torej govoriti! Težko mi je, kakor mi ni bilo še nikdar, čutim — slutim: nekaj groznega se bo zgodilo, a kaj, ne vem. To mogočno večerno nebo me bo zrlo še bolj nesrečnega. — Toda zgodi se karkoli. Ljubislava bodi mi dobra! Pustiva zdaj žalostne misli, sedi k meni Ljubislava; da bom bolj vesel!“

Brez ugovora je vstavila Ljubislava konja kakor tudi Serafin. S krepkimi rokami jo je dvignil raz sedla in jo posadil na svojega. Z desnico jo je prijel okrog pasu, z levico pa je držal uzdo.

In tako sta jahala v jasno jesensko noč. Kako lepo bi bilo jezdit tako celo večnost! Ako bi bil žalosten, bi se ozrl v te — ti bi me objela in poljubila in zdelo bi se mi, da se smejejo zvezde naši sreči. Da Ljubislava, včasih mislim na tisti čas, ki bi naju združil za vedno — le tedaj bi bil srečen! A zdi se mi, da je to daleč, da ga morda ne doseževa celo nikoli — Ljubislava! In ko se je sklonil nad njo, je videl v njenih lepih očeh veliko solza, ki so polzele počasi po belem licu nizdol.

In nad tesno objetima se je raztezalo mogočno baržunasto nebo z bliščečimi luknjicami, skozi koje prodira na zemljo srebrna svetloba svetih nebes...

VI.

German in Rafaelo sta pravkar skončala večerno molitev, ko se je zaslišal ropot in je prijahal na dvorišče vladika Plato.

„Ali je Serafin v monastiru?“ je vprašal Germana, ko je razjezdil konja in ga oddal hlapcu. German pa je znal, da je vladika vedel za Serafinov odhod in čemu je prišel, zato je odgovoril hladno:

„Ne, odšel je na slavo v Sišatočac!“

naklado za stroške nepotrebnih oziroma ne nujnih naprav za 14% zvišati. Proti temu se je sestavil in po nekaterih možeh iz Radohove vasi podpisal ugovor s prošnjo do županstva, oziroma občinskega odbora, da se ta ugovor v okviru zakona med proračunsko razpravo uvaža. Tamošnji kurat mož, je nezrele politike, pa je znal, seveda s trdno obljubo, da bode on sam to pri županstvu vložil, ta spis dobiti v svoj žep, tako da ob času proračunske razprave ni bilo videti vloge, ne slišati od davkoplačevalcev naprošenega uvaževanja. Občina pa je namesto znižbe, dobila precejšen povisek v davčni nakladi, v glavnem delu občine bo kar 70%. Vse to pa za sprejete izdatke gotovo še ne bo dovolj. Kje se nahaja dotična vloga, je ostalo proslcem do sedaj popolno neznano; prosilo se je sicer g. kurata pismeno, da spis po priloženi poštini takoj vrne, a on na vse molči, gotovo misleč: saj se bo vse pozabilo. V tem se pa gospod vara, kajti pozabiti imamo v šentpeterski občini že drugega preveč!

Domače vesti.

Občinski odbor postojnski je imel 26. t. m. svojo redno sejo z jako obširnimi dnevnimi redom. Sprejel se je letni proračun, ki izkazuje 29.922 K 63 h potrebščine in le 8521 K 80 h pokritja. Primankljaj 21.400 K 83 h se bo pokrila tako: 42% doklada od vseh v postojnski občini predpisanih direktnih davkov, izvzemši osebno

dohodarino in plačarino bo donasala, na podlagi za leto 1908 predpisanega direktnega davka 36192 K 47 h, vsoto 15.200 K 83 h. Od vsakega hektolitra piva se bo pobiralo po eno krono užitnine, kar utegne donasati 900 K. Od žganja se bo pobiralo po 20 h od hektolitrske stopinje alkohola, kar utegne donasati 2100 K in 20% užitnina od mesa vina in mošta utegne donasati 3200 K — h. Sklenilo se je tudi, prositi deželni zbor, da občini dovoli pobirati skozi 10 let od žganja po 40 h od hektolitrske stopinje alkohola in po 40 h od litra poslanenega žganja. Ako se občini ta povisek pobirati dovoli, se bodo njeni dohodki zvišali za približno 2000 K na leto. Proračun trga postojnskega, ki je bil tudi na dnevnem redu, ni prišel v razpravo, ker je manjkalo nekoliko podatkov. Pride tedaj na vrsto v prihodnji seji. — Kot IV. točka dnevnega reda je bil vodovod vasi Strmice. Sklenilo se je v smislu dopisa deželnega odbora, da interesentje prispevajo 35% k proračunjenim stroškom. — Zahtevi trškega oskrbnitstva da bi smelo od posestnikov gozdov pobirati za preteklih šest let davek za gozdne čuvaje se ni ugodilo, pač pa sklenilo, da sme trško oskrbnitstvo porazdeliti plače gozdnih čuvajev tekočega leta na interesente in dotične zneske od njih izterjati. V volilno komisijo, ozir. glavno komisijo za bodočo deželnozborsko volitev sta bila izvoljena gg. Em. pl. Garzarolli in Frančišek Arko. Rešilo se je več prošenj za podpore iz ubožnega zaklada. — Ciril Metodovi družbi se je dovolilo 30 K. Društvu „Prosveta“ 20 K in „Podpornemu društvu za

„A tako — jutri se vrne gotovo! Čakal...“ je mrmral Plato in ne meneč se za obadva, je odšel po stopnjicah v prvo nadstropje.

Pri večerji je German z največjo pozornostjo opazoval Klotildo kakor tudi Platona. Zapazil pa v veliko nejevoljo ni drugega kot pri obeh resnost, pri Klotildi celo zamišljenost. Vedel je, da se vrne Serafin še isti večer, bal se je, da bi morda pozabil pustiti konja v selu, ker bi se drugače čulo kopito in bi se izvedelo, da se je vrnil. Obenem pa si je želel, da bi se Serafin zakasnil in bi ne mogel prisluškovati pogovorom med Platonom in Klotildo, ker je bil gotov, da bosta govorila o Serafinu ali celo o njem.

Po večerji sta odšla Plato in Klotilda v zgornje sobe. Rafaelo je šel počivat, a German je ostal v obednici pri čaši vina.

Ni sedel baš dolgo, ko je ugledal pri oknu obraz z velikimi svetlimi očmi in je takoj spoznal Serafina, ki je čez trenutek vstopil v obednico črevlje noseč v roki in stopajoč tiho v samih nogovicah.

Soba, kjer je spal navadno vladika, kadar je posetil monastir, je bila v drugem koncu kot Klotildina spalnica. A ko sta dospela Plato in Klotilda vrh stopnjic, ga je prijela za roko in sta zavila proti njeni sobi. Plato je zaklenil skrbno vrata in sedel na divan, a Klotilda na bržunasti stol njemu nasproti.

„German ima sobo v pritličju!“ je vprašal Plato in se ozrl na vrata, kot bi se bal, da kdo vstopi.

„Da. In Serafin se ne bo vrnil, ker ga ni dozda, ponoči ne bo potoval!“

„A kaj še! Vrnili se bo jutri zvečer s popom. Slava traja dva dni, včasih se zategne celo na tretji dan — pač, kakoršni so gosti! No in razen tega je šla s popom tudi Ljubislava. Serafin se ne vrne, če bi ga tudi klicali s topovi! No pop Filotej se bo lepo zahvalil, ko izve o njuni ljubezni! No Ljubislava ni napačno dekle. Nevem, kaj ji je bilo, da se je zagledala v Serafina, ko vendar zna, da ne more biti nikdar njegova. Pač mladost...“

„Da mladost!“ je zamrmrala Klotilda tja vendan in prižgala dišečo cigareto. Plato je za hip pomislil, potem je pričel: „Da resnično, iz tihega, pohlevnega Serafina je postal naenkrat rjoveč lev! Sicer mi že prej ni bil všeč, ker sem čul od zanesljivih strani, da ni hotel sprejemati denarja, katerega so prinašali v samostan in da je z monastirskim denarjem pomagal temu ali onemu. Seveda, ga ljubijo kmetje nad vse, toda za nas je tak človek nepotreben. Bogve, kake misli ima on o nas, ker vse tako prezira in deluje le za blagor kmetov, ne pa naše blagajne. No, da nisi ti njegova mati in jaz vladika, bi ne bil imenovan nikdar starešinom tega monastira. A ker si prosila zanj, sem ti storil to uslugo!“

slov. visokošolce 30 K. — Na predlog g. A. Ditricha sklenil je obč. odbor soglasno svoje globoko sožalje na dogodkih 20. septembra in ogorčeno protestiral, da je vojaštvo brez pravega povoda streljalo na naše ljudi in prelivalo nedolžno slovensko kri. — Predlog občinskega odbornika g. Jos. Lavrenčiča, da naj občina nadomesti dvojezične krajevne table s samoslovenskimi, je bil z vsemi proti enemu glasu sprejet. Predlagatelj je svoj predlog obširno utemeljeval in dokazoval, kako krivično bi bilo od slovenskih občin na deželi, kjer prebivajo le Slovenci, zahtevati dvojezične krajevne table. V zgled naj bi nam bila naša Ljubljana, kjer bodo sedaj slovenski ulični napisi kazali, da bivajo ondoli Slovenci. Zadeva uličnih napisov ali pa krajevnih tabel spada v delokrog občinske avtonomije, zato se mora občina z vsemi postavnimi sredstvi upirati dvojezičnim napisom. — Vsled prošnje deželne komisije za jubilejsko napravo „Otrok“ za podporo se je stavil predlog, da naj se razsvetljava v proslavo cesarjeve 60letnice, ki bi se v sedanjem letnem času in osobito ob slabem vremenu ne mogla vršiti, opusti. Namesto potratne razsvetljave naj bi vsak hišni gospodar vsaj toliko, kolikor bi znašali stroški razsvetljave, prispeval za jubilejsko napravo „Otrok“. Županstvu se je naročilo, pobirati dotične prispevke po Postojni.

Radi dobave sena iz državne pomožne akcije nam dohajajo pritožbe iz več krajev. Deloma jih priobčimo drugič, za danes omenjamo le to, da imajo kmetovalci dobiti za 5 K novi cent dobre zdrave sladke krme. Za to so opravičeni, da vsako drugačno seno odločno zavrnejo in zahtevajo drugo.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: br. Zmagoslav Dolenc 1 K; v „Narodnem hotelu“ nabrano pri domini 1 K 40 v; br. Gustav Kraiger izročil 1 K 50 v; gđč. Mimi Gnezda nabrala pri igri „bum“ 1 K. Iskrena hvala! Bratje Sokoli, spominjajte se pogosto „Sokolskega doma“, ki ga je tako nujno potrebno! Na zdar!

Postojnski „Salonski orkester“ priredi dne 20. grudna p. m. kakor se je sedaj definitivno določilo koncert združen z dramatično predstavo v prid skladu za „Sokolski dom“. Pozdravljamo z veseljem ta sklep slavnega salonskega orkestra ter pričakujemo od cenj. občinstva, da tudi stori svojo narodno dolžnost ter se vdeleži v kar največjem številu te prireditve. Gotovo ni častno za merodajne in uplivne osebe, ako se odlikujejo kakor po navadi s svojo odsotnostjo, zlasti v sedanjih resnih časih, ki jih imamo pred in za seboj. Upamo, da ta poziv ne bode ostal glas vpijočega v puščavi, posebno ako se upošteva, da se gre za tako blag naroden namen.

Restavracijo g. E. pl. Garzarolli-ja je prevzel g. Anton Bernik iz Postojne. V istej hiši si bode tudi uredil popolnoma moderno in higijenično opravljeno mesnico.

Staro navado, ki je bila dosedaj v Postojni, in na katero se še gotovo vsi oni spominjajo ki so obis-

kovali postojnsko šolo, da je šolarčke k pouku vabil mali cerkveni zvon, se je odpravilo. Že več časa namreč opazamo, oziroma pogrešamo, da ne zvoni ne zjutraj ne popoldne v šolo. Ne vemo, kedo je to odpravil. Vsekako pa je to zanikernost cerkovnika, ali mogoče g. dekan ne dovoli več zvonjenja, ker se je tudi cerkveno petje in orgljanje odpravilo. Mogoče pa je tudi dejstvo, da se Postojna modernizira, ker postane v kratkem mesto. Ako je poslednje, nimamo nič proti temu. „Stari Postojnci.“

V Postojni bi imel dober zaslužek še en kolar, ki bi tudi boljša dela izvrševal.

Poslopje kranjske hranilnice kupi ljubljanski trgovec Deghenghi.

Kranjska hranilnica ne izplačuje več redno. V nekem slučaju je izplačala šele po grožnji s sodnijo.

Pasja tragedija se dogaja nekaj časa sem v šentpeterski občini na sledeči način: Županstvo je dalo javno oklicati, da je plačati od psa dve kroni. Kdor bi ne plačal, se mu pes po konjaču odvzame. Na vse čakanje pa konjača ni bilo od nobene strani. Prišel pa je občinski sluga rubit in prodajat teleta in svinje, katerih pa seve gospodinje mesto odškodnine radi konjaču namenjenih psov nikakor niso marale pustiti. Tudi gnojne vile so v aferi, vendar jih razun sluge in navzočega župana nikdo ni videl. Stvar je ovađena sodišču in ni še končana. Kedar bo, povemo vsled potrebe in vsled „Domoljubove“ prijaznosti kaj več.

Nove vrste primanjkljaj se je pojavil pri občinski blagajni v Št. Petru. Po izjavi župana manjka okrog tri tisoč kron vsled tega, ker ni še plačan železniški obrtni davek. To bi bila sicer čudna, prav očeta Penka vredna izjava, a ker je župan mnenja, da naj se za ta znesek že sedaj pri proračuni zadosti, bi znalo vendar kje kaj manjkati. Torej pozor!

Preteklo nedeljo, 22. t. m. se je vršilo predavanje na Velkempolju. Predavalo se je o kletarstvu, vinski kupčiji, novem vinskem zakonu in dr. Gospod predavatelj deželni vinarski komisar g. Gombač je slušatelje vsestransko zadovoljil. Izrekamo mu iskreno zahvalo. Navzoči vinogradniki.

Nemška zagrizenost preko groba. Leto dni je tega, kar je umrl v Ljubljani železniški uradnik Josip Kovač. Bil je zaveden slovenski mož. Umevno je pač samoobsebi, da je ženi izrazil na smrtni postelji željo, naj se mu napravi na grobu spomenik s slovenskim besedilom. Besede umirajočih so svete. Žal, da ni zmeraj tako! Brat Josip Kovačeve vdove, zloglasni nemškutarski postajenačelnik v Kranju Avgust Inglitsch, je pregovoril sestro, da je njemu zaupala vso zadevo za spomenik. In glejte, nekega dne so postavljali po naročilu renegata Inglitscha umrlemu zavednemu Slovincu grobni spomenik z nemškim besedilom. Tako je zagrizen nemškutar še enkrat močno žalil vrlega moža v grobu.

Viktor Pangerc je 24. t. m. v bolnici deželnega sodišča v Ljubljani umrl.

V nedeljo zvečer so se stepli fantje na Vrabčah, pri čemur sta bila Jelerčič in Orel prav pošteno porazana, prvi po nosu, drugi po stegnu. Za nameček si pa bosta prevročo kri v zaporih hladila.

Dinamitna patrona se je razletela v roki 14 letnemu Marku Kobalu iz Planine pri Vipavi, a ga k sreči samo lahko ranila. Kaka nasreča bi se lahko zgodila, ker je bilo takrat več otrok poleg.

Pretep je bil v nedeljo tudi v Gabrijah na Goriškem, kjer je bil v vrat zaboden 33 letni posestnik Zavnik Jožef. Rana ni smrtna. Najžalostneje pri tem je pa, da je očeta zabodenega Zavnika — začuvši da je njegov sin zaboden — zadela kap.

Domačih vesti pogrešamo iz nekaterih notranjskih krajev. Znamke ali dopisnico radi vračamo dotičnemu dopisniku, če to želi.

Kar je jezik za razumnega človeka, to je list za deželo, v kateri izhaja. Gorenjci, Belokranjci, Korošci itd. imajo svoje izvrstne liste, zakaj bi Notranjci ne imeli svojega? Naš list pa ne more izhajati, če ne prispevajo vsi naročniki za njegov obstanek s tem, da plačujejo naročnino. Več kot 350 naročnikov še ni plačalo, prosimo jih, da ne pozabijo na to, da je vspevanje našega edinega domačega lista od njih odvisno.

Slavnim županstvom, c. kr. uradom, vsem drugim oblastem in posameznim rodoljubnim možem priporočamo svoj list v inseriranje. Ne pozabite „Notranjca“ kadar je treba kaj razglasiti!

V „Notranjcu“ pove vsak naročnik lahko zastonj svoje mnenje. „Notranjec“ opozarja razne oblasti na domače želje, potrebe in koristi. Kar posameznemu ni mogoče razodeti, ker bi se ga ne slišalo, pove razločno naš list. „Notranjca“ čitajo kmetje, trgovci, obrtniki, bero ga c. kr. vladni uradniki, bero ga tudi poslanci. Mnogo je sicer že listov, vendar smo jih Slovenci potrebni. Časopisje nam razširja obzorje, časopisje vzbuja in vzpodbuja. „Notranjec“ je Notranjski potreben, saj je naše edino domače glasilo.

Ponižni Slovenec — prezrt. Brat umorjenega Adamiča g. učitelj Emil Adamič je zložil pred več meseci veliko in res krasno spevoigro v cesarjevo proslavo. Nemški učitelji dobivajo za prav majhne pesmice podobne vsebine od cesarja „najvišjo zahvalo“ — naš Adamič pa ni dobil dozda ničesar — cesarski vojaki so mu vstrelili najmlajšega bratca. Tudi za trud gosp. Lebana se nihče ne zmeni.

Za slovenske šole naj daruje vsak družbi sv. Cirila in Metoda par vinarjev ali desetice. Ne razsvetlujmo svojih domov, to nima pomena, ker nismo dosegli dozda še svojih pravic!

Pravdarska strast. Poštarica v Primorju je tožila nekoga za par kronic. Pravda se je vlekla in vlekla, dokler je ni poštarica izgubila, kar jo bo stalo 300 K. Varujmo se pravi!

Zanemarjeni otroci se pogostoma raznarodijo in postanejo strupeni sovražniki našega naroda. V Gorici bodo zidali slovensko sirotišče ter nabirajo povodom

šestdesetletnice zanje prispevke. Nekaj občin se je že odzvalo s prispevki.

Za 6000 K so prodali Nemci kolkov s slikami naših slovenskih krajev, katere nam mislijo Nemci vzeti. In pri nas? Koliko se je doslej prodalo črnih kolkov z napisom 20. IX. 1908. Slovenci, kupujte te kolke, trgovci preskrbite si jih, Nemci naj nam bodo v zgled.

Slovenski kmečki koledar za l. 1909. Cena s poštino 1.70 K pri Narodni založbi v Celju. Vsebina poleg običajnega: Sejmi. Koledar nasečnosti raznih živali. Koledar valjenja. Preračunanje sežnjev, oralov v metrsko mero. Dovoljeni lovski časi. Kako delajmo v kmečkem združenstvu. Vrtnica, hišni okras. Kmetovalci, združite se v kmetijske nakupovalne in prodajalne zadruge! Naprava sadjevca. O domači uporabi medu. Kako se napravljajo poskusi z umetnimi gnojili. Napravljane domače pijače. Novejše skušnje glede zelenega cepljenja trsa. Slovensko deco v slovensko šolo! O domačem gnoju. O zemljiški knjigi. Kako ravnaj s travnikom jeseni. O cepljenju starejšega drevja. Ozki ogoni s štirimi brazdami. Prenovljenje malovrednih travnikov. Ali pomaga streljanje proti toči itd. — Poleg teh poučljivih spisov, prinaša koledar tudi raznovrstne spise pripovedovalne vsebine in kratkočasnice. Priporočamo ga v nakup!

Družba sv. Cirila in Metoda ima v založbi več tisoč izvodov brošuric: Hubad „Franc Jožef I“ po 30 vin. in T. Zupan „Fran Josip I“ po 40 vin. Ker se ravno letos praznuje šestdesetletnica vladanja Njega Veličanstva, bi bile te brošurice kaj primerne za darila deci v naših šolah.

Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da ima le še par sto lepih Miklavževih razglednic na razpolago. Rodoljubi — sezite po njih!

Za družbo sv. Cirila in Metoda je poslal g. notarski kandidat Anton Carli v Il. Bistrici 10 K iz kazenske poravnave med gg. Antonom Deklevo in Antonom Malečkarjem.

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela te dni krasne spomine iz Postojnske jame od gosp. Kurnika, kateremu bodi izrečena iskrena zahvala. Kamni iz jame bodo služili kaj dobro pri nazornem pouku v naših šolah.

Že opetovano se je družba sv. Cirila in Metoda obrnila na rodoljubne slovenske stariše, naj ti darujejo družbi igrače, katerih njihovi otroci ne rabijo več, pa so vendar še porabne. Koliko veselja bode naredili, rodoljubni stariši, naši deci s tem pri božičnicah! Poglejte doma, morda bi se le kaj dobilo za družbo in za deco v njenih šolah!

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo pri licitaciji „Martinove gosi“ v „Skalni kleti“ pri Celju 30 K. — Živel! posnemalci!

Družba sv. Cirila in Metoda. Za božič in novo leto si preskrbi družba za svoje odjemalce krasne razglednice v bogati izberi, ki bodo gotovo vsakega zadovolje-

vale in to v vsakem oziru. Naročila sprejema družba sv. Cirila in Metoda, Ljubljana.

Za vipavsko podružnico sv. Cirila in Metoda je nabral gospod Rovn Andrej na Colu pri omizju Žgur 5 K 80 v. — Zadnjič smo napačno poročali: pri g. Perhavcu na Colu. Pravilno naj se glasi: nabilnik pri g. Rovanu na Colu je donesel 5 kron.

Nesreča na morju. V Preluki pri Voloskem se je v četrtek sprožila na morju mina. Tam blizu, kjer se je razpočila, je plula ladja, ki je imela naloženo kamenje in dinamit. Vsled silnega potresa, katerega je povzročila razstreljena mina, se je na ladji vnel dinamit in nakrat se je slišala druga grozna detonacija. V trenutku je bila ladja v zraku. Na ladji se je nahajal mladenič, katerega je dinamit razdrobil na drobne kosce. Po katastrofi se je na morju videlo ostanke ladje in posamezne kose mesa razmesarjenega mladeniča.

Opozorilo. Ameriški listi poročajo, da sta družbi „Narodni slovenski spolek“ in banka P. V. Rovniauck & Comp. v Pittsburgu v Pensylvaniji, s katerima je bilo tudi več kranjskih izselnikov v denarno kupčijskih zvezah, doživeli v zadnjem času občutne denarne izgube. Kdor se za stvar zanima, so mu pri postojnskem okrajnem glavarstvu na razpolago vsa tozadevna potrebna pojasnila.

Narodno gospodarstvo.

Cepljenje. Večinoma odrežemo spomladi veje in vejice, katere mislimo cepiti. Takrat drevje že poganja. Zato se izgubi mnogo soka. S poskusi na več sto drevesih se je dognalo, da je najboljšje porezati drevje takrat, ko je najmanj življenja v njem t. j. v decembru in januarju. Pri cepljenju, ki se vrši potem spomladi, je treba dotične veje le še nekoliko obrezati.

Hranilnica in posojilnica na Dobračevi je imela v nedeljo 22. t. m. svoj občni zbor, ki je pokazal, da zavod jako krepko napreduje, eksistira komaj pol leta pa ima že čez 320.000 tri sto dvajset tisoč kron prometa. Pa še več bi ga lahko bilo ako bi hoteli vsi se pri njem posluževati denarnega prometa.

Za vzajemno zavarovalno družbo so bili vsi vdeleženci prvega občnega zbora jako navdušeni, pristopilo je precej 23 članov. Društvo bo tako urejeno, da bodo imeli vse koristi od njega edinole udje. Kapital se bo počasi nabiral in množil, tako da bo čez dalj časa treba zavarovancem manj plačati, ali pa mogoče v ugodnem slučaju še celo nič, pa bodo zavarovani. K temu društvu naj bi pristopili vsi posestniki.

Po svetu.

Boj z medvedom. Dninar Miha Humica iz Ruske na Moravskem je šel s 13 letnim sinom v bližnji gozd po suhljad. Kar sta ju napadla dva medveda. Stari Humica, mož 62 let je imel sabo sekiro, to je vrgel z vso močjo proti enemu medvedu in ga je tako prepodil. Drugi medved pa je planil na Humico in ga strašno

zdelal. Humica je poskušal žival zadaviti, toda brezuspešno. Na srečo pa je velikanski medved izgubil ravnotežje in se strkljal po strmem pobočju nizdol. Humičev sin je poklical medtem ljudi, ki so smrtno ranjenega očeta nesli domov. Medvedov še niso dobili.

Za kratek čas.

Med klepetuljami: „Kako je vašemu možu?“ „O moj Bog, slabo mu je! Če jutri še živi, je rekel zdravnik, še lahko živi, če pa jutri ne živi več, je dejal, potem pa tudi ni upanja več.“

Dober tek! Gost: „Za božjo voljo, koliko muh je tukaj, saj je vse črno!“ Krčmar: „Lejte gospod sodnik! To je zato, ker ste danes sami tukaj. Kadar je več gostov, se muhe razdele in jih pride na vsakega gosta le nekaj!“

V vodi. Zdravnik pride k bolniku in ga najde v kopeli. „Za Boga, zakaj se kopljete, to je nevarno!“ Bolnik: „Na škatlji z zdravili je zapisano: 3 krat na dan v vodi jemati — zato sem zdaj v vodi!“

Loterijske številke.

Trst, 21. novembra	. . . . .	26	1	28	44	6
Praga, 25. novembra	. . . . .	39	79	11	51	48

Izgubil se je

v sredo, 25. t. m. opoldne v Postojni črn psiček z rujavimi in belimi lisami, sliši na ime „Gigerl“. Najditelja se prosi, da ga shrani, ter nam naznani svoj naslov.

Gostilna „Krajnc“ v Št. Petru na Krasu.

Potrdilo.

Zadnji „Notranjec“ je prinesel izjavo, v kateri se Alojzija Kovač izrazi, da ni o prvi izjavi nič vedela. Izjava pa je bila poslana ravnoista, katero je ona sama lastnoročno podpisala. Medve jo prosiva, da naj kar sodnim potom postopa.

Ana Giersig in Jožefa Muha.

300 tisoč

lepih, triletnih, smrekovih sadik

ima na prodaj

Krajni šolski svet v Postojni.

Iščem zastopnika

za Notranjsko s sedežem v Postojni, kateremu sem pripravljen plačevati po 80—120 K mesečne prispevnine za potovanje ter po 20 % provizije od doseženega prometa.

Prijazne ponudbe z opisom dosedanjega delovanja in referencami nasloviti na upravnštvo tega lista.

Ponudba.

Usojam slavnemu občinstvu naznaniti, da imam lepo množino vina

prav dobrega okusnega „Vipavca“.

Pripravljen sem ga na drobno prodajati t. j. od 56 litrov naprej, ter ga postaviti na postajo **Štanjel - Kobdilj po 26 vinarjev liter** proti povzetju. Za pristnost vina jamčim, kakor novi vinski zakon veleva.

Kdor si misli vino naročiti, naj pošlje na moje ime čisto dobro posodo (ne pa smrdljivo) na zgoraj omenjeno postajo, ob enem naj sporoči svoj naslov, kraj in postajo. Na zahtevo do pošljem tudi vzorec vina.

I V A N T U R K

posestnik v Gaberji, pošta Štanjel na Krasu.

Zahtevajte pri nakupu **belo moko** in **mlevske izdelke** iz mlina

Vinka Majdiča v Kranju

s tem si pridobite **okusno in izborno blago**, ter ob enem koristite **narodni in domači industriji**.

Slavoj Jenko,

zastopnik g. Vinko Majdiča ima v Trnovem in Podgradu zaloge za oddaje na debelo.

Trgovci in obrtniki: „**Svoji k svojim!**“

Svoji k svojim!

Priporoča se častitemu občinstvu pri nakupovanju

jesenskega in zimskega blaga
za ženske in moške obleke
ter drugih potrebščin

slovenska trgovina

pri **„Češniku“**
Ljubljana

Stritarjeve ulice • Lingarjeve ulice

■ ■ ■

Postrežba strogo poštena. Cene najnižje.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Nova slovenska trgovina v LJUBLJANI

== Stritarjeve ulice 4 ==

LENASI & GERKMAN

Slavnemu občinstvu naznanjava, da sva otvorila
novo trgovino z manufakturnim in suknenim blagom.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Nizke cene!

Solidna postrežba!

Izvozna pivovarna v Senožečah

priporoča sl. občinstvu ter p. n. gg. gostilničarjem

svojo izborna a la plzenjsko, marčno ter izvozno pivo

== po najnižji ceni. ==

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$

V kmečki posojilnici je naloženo že nad 15 milijonov kron.

Rezervni zaklad čez K 300.000.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov. Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Želodčne kapljice proti napenjanju, pospešujejo slast do jedi, krepe želodec, olajšujejo želodčne bolečine, 1 steklenica 70 v., 6 steklenic 3 K 50 v.

Želodčni prašek proti slabemu prebavljanju, zgagi itd. 1 K

Tinktura proti izpadanju las 1 steklenica z rab. navod. 1 K

Zobna in ustna voda 1 steklenica z rabilnim navodilom 1 K

Zobne kapljice proti zobobolji, 1 steklenica 40 v., 6 stekl. 1 K

Esenca za kurja očesa izkušeno sredstvo proti bradavicam, kurjim očesom itd., 1 stekl. z rabilnim navodilom 70 v.

Golšne kapljice proti golši in debelemu vratu 1 stekl. 60 v. priporoča

lekarna pri Mariji Pomočnici v Vipavi.

Slab želodec ne prebavi ničesar

ter povzročuje, da smo brez pravega teka, da boli želodec, da nam je slabo, da boli glava. Prav gotovo pomagajo proti temu

Kaiserjeve Metine Karamele.

Zdravniško preizkušene.

To sredstvo oživlja, pomaga prebaviti in krepi želodec.

Zavitek 20 in 40 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčič**, Postojna; **A. Bohinc** in **U. pl. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novo-mesto; **D. Pirc**, Idrija.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
— dopoludne. —

☼ ☼ ☼

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osobni kredit po 6% .

☼ ☼ ☼

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.